

**До Научното жури,
Определено със заповед № Р-
на Ректора на МУ “Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна
Варна 9002
Ул. „Марин Дринов“ №55**

**Във връзка с процедура за заемане на академична длъжност „Доцент“
в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт,
професионално направление 7.2. Стоматология,
по научна специалност „Протетична дентална медицина“
към катедра „Протетична дентална медицина“
по обявения конкурс в „Държавен вестник”, бр. 36 от 27.04.2018 г. и по утвърдено
предложение от Факултетен съвет на ФДМ-Варна
за провеждане на конкурс.**

**Кандидат: д-р Десислава Атанасова Константинова, дм
Главен асистент в катедра „Протетична дентална медицина ”**

С Т А Н О В И Щ Е

**на доц. д-р Димитър Андонов Филчев, д.м.
Катедра „Протетична дентална медицина“
Факултет по дентална медицина, МУ - София
Научна специалност: Протетична дентална медицина**

За участие в конкурса са подадени документи от **д-р Десислава Атанасова Константинова, дм** от катедра „Протетична дентална медицина“ към ФДМ, МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. Прегледът на документите показва, че те са подготвени съгласно Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна за заемане на академична длъжност „Доцент“. Приложеният пълен комплект от документи за участие в конкурса е отлично подреден, което улесни анализа.

I. Кратки биографични данни

Д-р Десислава Атанасова Константинова е родена на 07.04.1972 г. в град Варна. През 1991г. завършва Първа езикова гимназия - гр. Варна, а през 1997 г. – ВМИ - Пловдив като магистър - стоматолог. След дипломирането си д-р Константинова работи като общопрактикуващ стоматолог последователно в Общинска болница – гр. Девня, в РСР – гр. Варна и в своя собствена дентална практика – АИППМПДМ – д-р Д. Константинова“. През 2008 г. започва специализация по „ортопедична стоматология“ към МУ – Варна. През 2011 г. придобива специалност „протетична дентална медицина“. От 2008г. е хоноруван, а от март 2012 г. е редовен асистент към едноименната катедра към ФДМ – Варна. През 2016 г. защитава успешно

дисертационен труд на тема „Изследване на дъвкателната функция в експериментални и клинични условия“ и придобива ОНС „Доктор“ по научна специалност „Ортопедична стоматология“. От 2017 г. е главен асистент в катедра „протетична дентална медицина“.

От дипломирането си до момента д-р Десислава Константинова непрекъснато повишава квалификацията си чрез курсове за следдипломно обучение в различни области на денталната медицина.

Общият трудов стаж на д-р Д. Константинова по специалността е над 20 години и 9 месеца. Преподавателският ѝ стаж (като хоноруван, редовен и главен асистент) е девет години, в които води практически упражнения на студенти по пропедевтика и клиника на протетичната дентална медицина, лекции по пропедевтика на протетичната дентална медицина, провежда държавен стаж и взема участие в семестриални и държавни изпити.

Член е на БЗС, БАЕС, БНДДМ.

Владее отлично английски, немски и руски език.

II. Оценка на научно – изследователската дейност:

В настоящия конкурс д-р Десислава Константинова участва с 64 научни труда, от които:

- 1 дисертация, представена с автореферат
- 1 самостоятелна монография
- 50 пълнотекстови публикации, от които:
  - ✓ Статии, публикувани в български научни списания: 14 бр.
  - ✓ Статии, публикувани в международни реферирани списания и български списания на английски език: 36 бр.
- 12 участия в научни форуми.

При защита на дисертационния ѝ труд са представени 4 бр. пълнотекстови публикации, които са коректно отделени при представяне в списъка с научни публикации.

Реалните пълнотекстови публикации са отпечатани в национални и международни реферирани списания: Практическа педиатрия, J of IMAV, Медицински преглед, Проблеми на денталната медицина, Социална медицина, Praemedicus, Journal of Dental Problems and Solutions, Giornale Italiano di Nefrologia, Research and Reviews: A Journal of Dentistry, във всички научни издания на МУ – Варна и др.

Разпределението на реалните публикации по място на д-р Константинова в авторските колективи доказва водеща роля в съответните разработки:

- Самостоятелен автор – 2 публикации (едната е представена при защита на дисертационния ѝ труд)
- Първи автор – в 24 публикации
- Втори автор – в 16 публикации
- Трети автор – в 6 публикации
- Четвърти автор – в 2 публикации

Представени са 6 участия с доклади на международни форуми и 6 участия с постери,

от които 2 на национални форуми и 4 на международни форуми. На 8 от представянията кандидатът е първи автор, на 1 е втори, на 3 е трети автор.

Количественият анализ на научните публикации на д-р Десислава Константинова показва, че те надхвърлят наукометричните критерии на МУ – Варна за заемане на академична длъжност „Доцент“.

Качествен анализ на научните публикации

Разпределението на научните трудове обхваща **седем основни теми**:

1. Функционална годност на дъвкателния апарат преди и след протетично лечение.
2. Развитие на функционална патология
3. Влияние на консумираната храна върху анатомо-морфологичните структури в устна кухина и върху организма на човека като цяло
4. Предпротетична специализирана подготовка на устната кухина
5. Функционални нарушения, свързани с небалансирана оклузия и проблеми при пациенти с краниомандибуларни дисфункции (КМД)
6. Орални промени и тяхното значение при пациенти с хронично бъбречно заболяване (ХБЗ).
7. Импактирани долночелюстни мъдречи

Във всяко едно от посочените направления са коректно определени значими оригинални, научно – приложни приноси и такива с потвърдителен характер.

По първото тематично направление прави впечатление, че д-р Десислава Константинова е автор на новаторски по своя характер проучвания, свързани с разработване на модел на експериментална изкуствена хапка за първи път в България, който позволява по-точна количествена оценка на дъвкателния процес за различни групи пациенти. За първи път е предложено и апробирано у нас количествено оценяване на параметрите на дъвкателната функция при различни групи протезирани пациенти. Всичко това е доказателство за отличната осведоменост на кандидатката за връзката между промените, които настъпват в храносмилателния процес поради нарушения в дъвкателната функция и растежа и поддържането на организма като цяло.

Високо оценявам приносите с оригинален характер:

1. На основата на клинични и експериментални изследвания е изведен и апробиран в клиничната практика алгоритъм за определяне на дъвкателната ефективност за нуждите на широката дентална практика.
2. За първи път в България е разработен модел на експериментална изкуствена хапка, позволяващ по-точна количествена оценка на дъвкателния процес за клинични групи пациенти на базата на сравнителни проучвания с експериментален естествен модел.
3. За първи път е предложено и апробирано у нас количествено оценяване на параметрите на дъвкателната функция при различни групи протезирани пациенти.

Оценка на монографичния труд: Представената самостоятелна монография на тема „Естетика и функция при протетични възстановявания от IPS e. max“ е в обем 132 стр. и съдържаща 208 литературни източника. Разработката е на много актуална тема,

различна от тази на дисертационния труд и това покрива всички изисквания към реабилитационния труд според Правилника на развитие на академичния състав на МУ – Варна. Основна цел на монографията е всестранното изследване на протетичните възстановявания от IPS e.max. Доказани са както превъзходната естетика, така и отличната функция при пациентите, които имат такива възстановявания. За първи път се прави обективно изследване чрез дъвкателни проби на безметални конструкции и се оборва мита за щадящото хранене на пациентите с порцеланови конструкции.

В останалите публикации по тази тема се прави подробен и задълбочен анализ и на други съвременни методи за изследване на дъвкателната функция – гнатодинамометрични и електромиографски.

В статиите по **втората тема „Развитие на функционална патология“** са направени авторски широкообхватни изследвания, които проучват дъвкателния апарат при ученици от 12 клас (18 – 19 год.). Приносите на кандидата са, че вследствие на екипната работа с педиатър и диетолог са установени неблагоприятни тенденции, направен е задълбочен анализ на условията за развитие на функционална патология на дъвкателния апарат и последствията за младия организъм като цяло.

Изключително актуално в нашето съвремие и на първо място сред приоритетните научни направления на МУ – Варна за периода 2015- 2020 г. е **третото научно направление „Влияние на консумираната храна върху анатомо-морфологичните структури в устна кухня и върху организма на човека като цяло“**. Статиите по тази тема насочват към интердисциплинарният подход при разглеждане на проблемите и позволяват цялостен анализ по темата като подчертават ролята на денталния лекар в диагностицирането и проследяването на редица социално важни заболявания.

По **четвъртата тема „Предпротетична специализирана подготовка на устната кухня“** са представени голям брой публикации, доказващи необходимостта от работа в интердисциплинарен екип, както и последствията от negliжиране на този етап от лечението. Формулирани са съществени приноси с научно – приложен характер:

1. За първи път у нас е представен метод на вестибулопластика с ксенотрансплантат при изцяло обеззъбена долна челюст и ранно протетично натоварване с конвенционална протеза;
2. Доказано е, че при ранното натоварване ефектът след хирургичната подготовка се запазва по-дълго време;
3. Представени са протоколи за лечение на сложни комплексни случаи (протетично - ортодонтски).

„Функционални нарушения, свързани с небалансирана оклузия и проблеми при пациенти с краниомандибуларни дисфункции (КМД)“ е петата тема от научните публикации на д-р Константинова. Тази тема придобива все по – голяма популярност в световен план, тъй като кранио мандибуларните дисфункции са свързани със стрес и болести на съвременното и често пациентите биват насочвани не към дентален лекар, а към други специалисти, което затруднява диагностицирането и лечението им.

Шестото научно направление касае световен здравен проблем, поради тенденцията към нарастване на заболяемостта от хронично бъбречно заболяване (ХБЗ). При 90%

от пациентите с бъбречно заболяване се наблюдават орални симптоми и те са свързани с терминалния стадий на ХБЗ. Публикациите са основно с практическата насоченост и подпомагат общопрактикуващите колеги при разпознаването на типични орални изяви при тази група болни.

Приноси с оригинален характер:

1. Модифициран и апробиран е метод за клинично изследване на обложеността на езика;
2. Установени са статистически значими зависимости между някои орални прояви при болни от ХБЗ и стойности на sIgA, както и между промените във вкуса им.

Приноси с научно-приложен характер:

1. Анализирана е слюнката като алтернативна среда за изследване на важни показатели с цел подобряване на комфорта на болните с ХБЗ.

Приносите на публикациите по темата „Импактирани долночелюстни мъдреци“ са свързани с изясняване на позицията на импактираните мъдреци в челюстната кост и функционалните нарушения, които настъпват като следствие на растежа и екстракцията им и трябва да се вземат предвид при провеждане на стоматологично лечение. За първи път у нас е проведено проучване за оценка на дъвченето на пациенти със затруднен пробив на долночелюстен мъдрец.

Анализът на предложените ми за рецензиране научни разработки на гл. ас. д-р Десислава Константинова, дм показва уникални и добре аргументирани идеи, компетентност в изследваните области, добро познаване и интерпретиране на актуални научни проблеми, отлично структурирани и подходящо оформени като език и стил разработки на актуална тематика.

Цитирания: Изготвената от Библиотеката на МУ – Варна справка за цитиранията на научните трудове на д-р Десислава Константинова, дм показва **26 положителни цитирания** на 16 публикации. 10 цитирания са от чуждестранни автори.

Представената справка от Библиотеката на МУ – Варна за **имапкт фактор по Thomson Reuters** от две пълнотекстови публикации (IF=0,962).

Д-р Десислава Константинова е автор на **два регистрирани полезни модели** от Патентното ведомство на Република България, което е признание за практическия принос и новаторския дух на научните ѝ начинания.

Д-р Константинова участва в **два научно – изследователски проекта**, за които са представени съответните доказателства.

III. Учебно – преподавателската дейност

Д-р Десислава Константинова има повече от 9 години преподавателски година към катедра по протетична дентална медицина към ФДМ – Варна. Справката за учебна натовареност показва за 2012 – 2013г. - 360ч.; за 2013- 2014г. - 313ч.; за 2014- 2015г. - 338ч.; за 2015 – 2016г. - 348ч.; за 2016 – 2017г. - 428 ч. - което надхвърля приетия от Университета норматив за преподавателска заетост и изискуемите часове според Правилника за развитие на академичния състав на МУ – Варна.

Д-р Константинова води лекции и упражнения по пропедевтика и клиника на протетичната дентална медицина, участва в семестриални и държавни изпити и активно работи със студенти по научни прояви (BSYSB 2018).

Д-р Десислава Константинова е **научен консултант** на д-р Албена Борисова Тонева – Стоянова с дисертационен труд на тема „Хранителен статус на деца с нервноразвитийни заболявания и връзката му с качество на живот на семействата им“ към катедра „Хигиена и епидемиология“, Факултет Обществено здравеопазване, МУ – Варна, **заповед на Ректора № Р- 109-210 / 04.05.2018г.**

IV. Диагностично лечебна дейност

Д-р Д. Константинова е високо квалифициран дентален лекар с над 20 годишен клиничен опит. Желанието ѝ за постоянно усъвършенстване и надграждане се доказва от многобройните следдипломни квалификации и участия в семинари и симпозиуми. Тя е изграден и авторитетен специалист по протетична дентална медицина.

V. Критични бележки

Първо, препоръчвам на д-р Константинова да продължи с активната си научна дейност, като публикува в по-авторитетни международни издания в сферата на ПДМ.

Второ- да продължи работата си в сферата на безметалните реставрации, като засега малко повече и машинно фрезованите конструкции и дигиталните методи и материали за планиране и лечение, които навлизат все по-широко в денталните практики.

Заклучение

Главен асистент д-р Десислава Константинова, дм отговаря напълно на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна за заемане на академична длъжност „Доцент“. Предоставените доказателства за цялостната научна продукция показват голямо тематично разнообразие и редица практически приноси и са доказателство за висока професионална компетентност и потенциал за по – нататъшна научна дейност с високо качество.

Всичко това ми дава основание за положителна оценка и убедено да предложи на уважаемите членове на Научното жури да изберат д-р Десислава Константинова, дм за академична длъжност „Доцент“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.2 Стоматология, специалност протетична дентална медицина.

09.08.2018г.